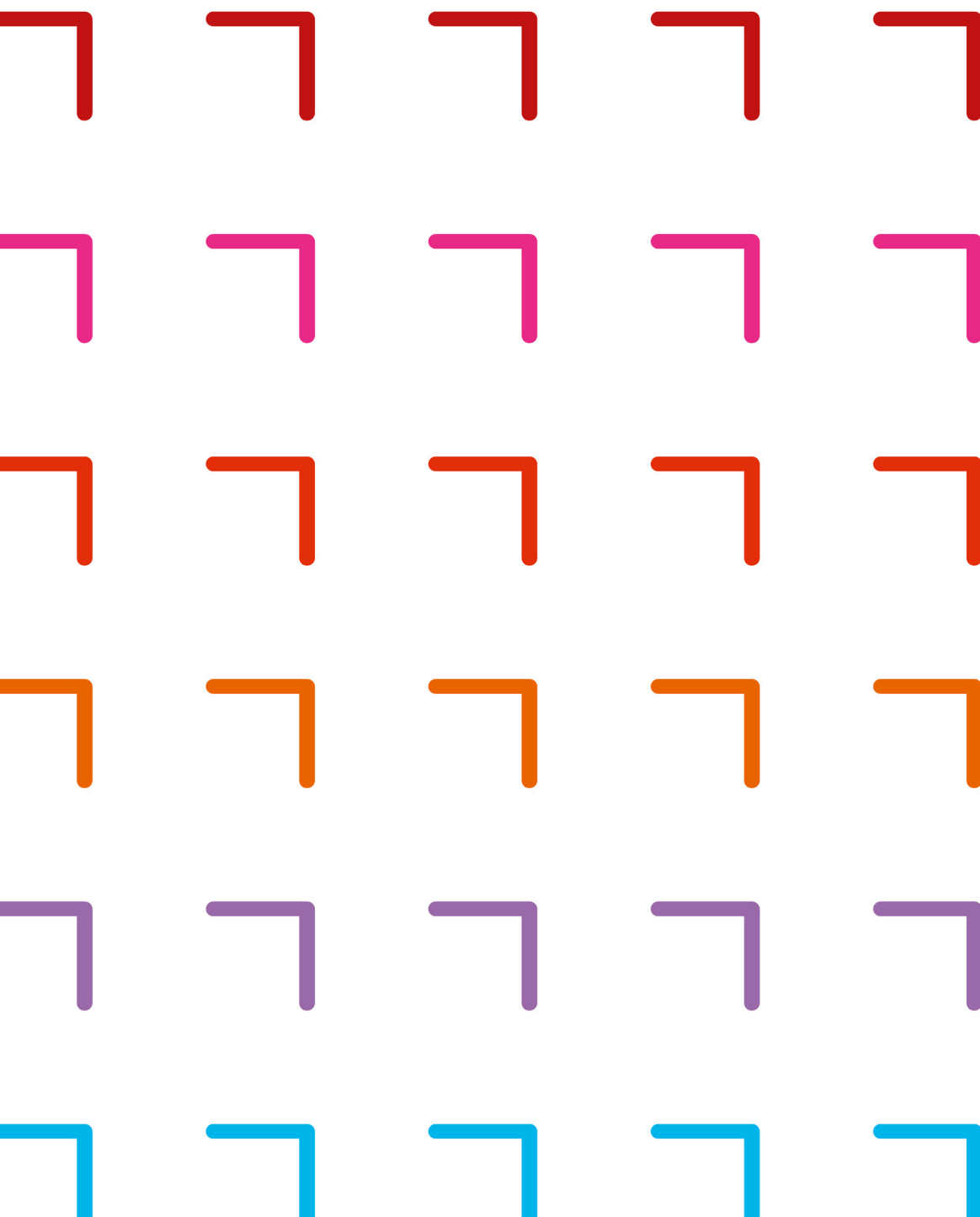

ADVIES 141 VOOR EEN VLAAMS STANDPUNT EU KP 8 23 SEPTEMBER 2010

ADVIES 141
VOOR EEN VLAAMS
STANDPUNT EU KP8
23 SEPTEMBER 2010

INHOUD

Executive summary	3
Situering	7
Advies	9
1. Horizontale uitgangspunten	9
1.1. Het EU O&O beleid en innovatie	9
1.2. Het EU KP als instrument voor bundeling van de Europese O&O middelen...	10
1.3. ... maar met een versterkte doelstelling en inzet ten behoeve van innovatie in bedrijfsleven en samenleving	11
1.4. Samenwerking tussen bedrijven met kennisinstellingen bevorderen	12
1.5. Het EU KP als middel om instrumenten en programma's van lidstaten, regio's en andere organisaties Europees te versterken en om hun open en inclusief karakter te waarborgen	13
1.6. Vereenvoudiging van regelgeving	14
2. Standpunten over de diverse bouwblokken/architectuur van het Europese onderzoeksbeleid	16
2.1. Een Programma Samenwerking als centrale component voor het EU KP	16
2.2. Publiek-private partnerschappen voor O&O	17
2.3. Joint programming	19
2.4. KMO instrumentarium voor O&O	20
2.5. Een programma ten behoeve van innovatie door O&O	21
2.6. Onderzoekopleiding en mobiliteit van vorsers	22
2.7. Instrumentarium ten behoeve van onderzoeksexcellentie: de European Research Council	22
2.8. Grootschalige onderzoeksinfrastructuur	23

EXECUTIVE SUMMARY

De Europese Unie wordt geconfronteerd met grote maatschappelijke uitdagingen in een globaliserende wereld, en dit in de context van een zware financiële en economische crisis. Eerder lanceerde de Europese overheid de EU 2020 Strategie waarin het stimuleren van innovatie in bedrijfsleven en samenleving centrale objectieven zijn. Deze beleidscontext is medebepalend voor het Europese beleid voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) en de vormgeving en invulling van toekomstige Achtste Kaderprogramma voor O&O (EU KP8). Het is belangrijk dat de Europese overheid en de overheden van lidstaten en regio's hun krachten bundelen om de uitdagingen versterkt aan te gaan, en dus best ook gezamenlijk een synergetisch O&O beleid voeren. Kleinere landen en regio's hebben hierin specifieke belangen en uitdagingen.

Het is ook belangrijk dat Vlaanderen zich goed op dit Achtste Kaderprogramma voorbereidt en als kleine onderzoeksactieve regio alles in het werk stelt om zijn stem te laten horen in de vormgeving en invulling van het EU KP8. De Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) gaat hierin voorop en nam het initiatief tot het formuleren van een advies voor een Vlaams standpunt ter zake.

De VRWI benadrukt het belang van een evenwichtige uitbouw van de European Research Area (ERA) in de zin dat ook kleine landen en regio's hun onderzoeks- en innovatiepotentieel ten volle moeten kunnen ontplooiën. De volgende elementen zijn volgens de VRWI belangrijke uitgangspunten en elementen bij de vormgeving en invulling van EU KP8, dat een essentieel instrument is voor een evenwichtige uitbouw van de ERA, en het bewerkstelligen van innovatie in bedrijfsleven en samenleving:

Horizontale uitgangspunten

- Het bewerkstelligen van innovatie vergt meer dan alleen de inzet van specifieke middelen voor O&O. Op Europees niveau moeten de directoraten-generaal van de Europese Commissie veel beter samenwerken om innovatie door O&O te stimuleren, over de beleidsdomeinen heen. De innovatiedoelstelling moet ook betracht worden in synergie met het beleid en instrumentarium van lidstaten en regio's.
- Gezien het belang van O&O als bepalende factoren voor het bewerkstelligen van innovatie moet het volgende EU KP substantieel worden gefinancierd. Het nieuwe EU KP moet wel een duidelijk focus behouden op de ondersteuning van O&O (geen 'radical shift'). De diverse Europese middelen en programma's voor O&O moeten zoveel mogelijk gebundeld worden door het toekomstige EU KP. Die

bundeling moet aanleiding geven tot harmonisatie van regelgeving, en dus een vergemakkelijkte toegang voor kennisinstellingen en bedrijven. Dit mag wel de ontwikkeling van nieuwe of aangepaste instrumenten en programma's niet verhinderen, zij het dat die steeds voldoende toegevoegde waarde moeten leveren als deel van de kennis- en innovatieketen.

- Met het oog op de innovatiedoelstellingen moeten bepaalde instrumenten van het EU KP8 gefocust worden op de grote maatschappelijke uitdagingen ('Grand challenges'). Hierin moet plaats zijn voor diverse soorten van onderzoek: zowel programmatorisch onderzoek ('top-down') als 'bottom-up' samenwerkingsverbanden. Er moet voldoende ruimte zijn voor kleinschalig onderzoek.
- De Europese instrumenten moeten samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen bevorderen. Hierbij is een minimale vaste kaderregeling voor IPR een noodzakelijke voorwaarde.
- Het EU KP kan gebruikt worden om instrumenten en programma's van lidstaten, regio's en andere organisaties (o.m. in het kader van publiek-private initiatieven), die ontplooid worden in het kader van de ERA, financieel te versterken mits daaraan belangrijke voorwaarden zijn gekoppeld die ervoor zorgen dat de deelnamekansen van kleine landen en regio's worden verzekerd.
- De regels voor deelname en kostenbeheer in de Europese O&O programma's moeten aanzienlijk worden vereenvoudigd. De recente voorstellen van de Europese Commissie zijn daarvoor een waardevolle aanzet. Wel moet uiterst voorzichtig worden omgegaan met het principe van resultaatgerichte financiering voor O&O.

Standpunten over de diverse componenten van en in de marge van het EU KP8

- De kern van elk EU KP is het programma Samenwerking/Cooperation. Het moet worden gericht op de grote maatschappelijke uitdagingen. Het concurrentievermogen van het bedrijfsleven is daarvan een onderdeel. Dit segment van het EU KP8 vergt zowel geprogrammeerd onderzoek dat wordt uitgevoerd op basis van meerjarige onderzoeksprogramma's, en voorziet substantiële mogelijkheden voor nieuw, beloftevol (visionair) en/of risicovol bottom-up onderzoek.
- Publiek-private partnerschappen voor O&O kunnen een waardevol instrument zijn om technologische doorbraken te realiseren. Ze moeten wel selectief en doordacht worden opgezet rond zeer gerichte technologische doelstellingen. Voor de bedrijven zijn de clusterprogramma's van EUREKA een waardevol alternatief.

- Er bestaan aanzienlijke problemen voor deelname van bedrijven en kennisinstellingen in de bestaande publiek-private (en in sommige publiek-publieke) initiatieven voor O&O. Vooral de deelnamekansen voor kennisinstellingen is een punt van zorg, gezien de aard en de beperkingen van de vereiste cofinanciering van lidstaten en regio's. Het EU KP kan hiervoor de oplossing bieden door het beschikbaar maken van Europese financiering om transnationale samenwerking tussen kennisinstellingen ('cross border') mogelijk te maken. Op die manier garanderen de Europese gelden dat de beste onderzoeksgroepen betrokken zijn in projecten, waar die zich ook in Europa bevinden. Ook voor de EUREKA clusterprogramma's kan die Europese financiering op een zelfde wijze worden ingezet, weliswaar in een afzonderlijke portefeuille beheerd door de Europese Commissie.
- Gezamenlijke onderzoeksprogrammering ('Joint programming') is een proces van de lidstaten en regio's, maar als motor van de ERA moet de Europese Commissie optreden als spelverdeler met het EU KP als instrument. Hierdoor kan de Europese overheid voorwaarden opleggen die de deelnamekansen van kleine landen en regio's verzekert.
- De deelname van KMO's in alle programma's en instrumenten van het EU KP moet maximaal worden gefaciliteerd door een gebruiksvriendelijke regelgeving. Er moet opnieuw een streefcijfer komen, maar dat wel de werkelijke onderzoeksdeelname van KMO's meet. Het EU KP8 bevat best opnieuw een horizontaal programma voor minder onderzoeksintensieve KMO's.
- De instrumenten van het Competitiveness and Innovation Programme (CIP) moeten worden geëvalueerd en de maatregelen en instrumenten gericht op de bevordering van innovatie gebaseerd op O&O, moeten in een programma voor innovatiestimulering komen, binnen het EU KP. Er is vooral nood aan een betere ondersteuning van het natraject van O&O-projecten.
- Het EU KP8 moet een belangrijk segment bevatten ten behoeve van de loopbaanontwikkeling en mobiliteit van onderzoekers in diverse stadia van hun carrière. Het moet gericht zijn op vorsers in alle disciplines en in elk stadium van hun carrière, en ook een aangepast (vereenvoudigd) programma bevatten voor intersectorale mobiliteit.
- De European Research Council (ERC) is een belangrijk instrument voor de uitbouw van Europa's kennisbasis en de voeding van de kennisketen. Het moet opnieuw substantiële middelen krijgen. Excellentie moet het enige criterium blijven voor selectie, ook in de eventuele nieuwe instrumenten binnen het ERC.
- Inzake grote onderzoeksinfrastructuur is het tijd voor een fase van consolidatie van eerder gemaakte keuzes van grote onderzoeksinfrastructuren, via de werkzaamheden van het European Strategic Forum for Research Infrastructures

(ESFRI). Het EU KP8 moet selectief bijdragen in de kost voor de opbouw van grote onderzoeksinfrastructuren, in synergie met de inzet van middelen van lidstaten en regio's. Ook hier moet de inzet van Europese middelen gekoppeld worden aan de voorwaarde dat alle lidstaten en regio's, ook de kleinere, inspraak krijgen in de keuze, prioriteitszetting, inplanting, toegangs- en gebruiksmogelijkheden.

SITUERING

De Europese Unie wordt geconfronteerd met grote maatschappelijke uitdagingen in een globaliserende wereld, en dit in de context van een zware financiële en economische crisis. Met de EU 2020 Strategie wil de Europese overheid, in samenwerking met de lidstaten, aan die uitdagingen het hoofd bieden. De bevordering van innovatie in het bedrijfsleven en de samenleving is daarin een belangrijke doelstelling. Deze beleidskeuze heeft ook een logische en belangrijke impact op het te voeren onderzoeks- en innovatiebeleid van de Europese Unie, en dat van haar lidstaten en regio's.

Het Europese beleid voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) wordt in belangrijke mate vormgegeven via het Europese Kaderprogramma (EU KP), maar betracht sinds de lancering van het concept van de European Research Area (ERA) ook een partnerschap op te zetten met de lidstaten. De aanloop naar het volgende Achtste Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling van de Europese Unie (EU KP8) is ingezet. Het is duidelijk dat de vermelde uitdagingen en de nieuwe beleidscontext hun stempel zullen drukken op de vormgeving en invulling van EU KP8.

Het is ook belangrijk dat Vlaanderen zich goed op dit Achtste Kaderprogramma voorbereidt en als kleine onderzoeksactieve regio alles in het werk stelt om zijn stem te laten horen in de vormgeving en invulling van het EU KP8. De VRWI gaat hierin voorop en nam het initiatief tot het formuleren van een advies voor een Vlaams standpunt ter zake. Het EU KP wordt in dit document niet beschouwd in de strikte betekenis van het huidige Europese Kaderprogramma (EU KP7) maar als het geheel van de Europese subsidies ten behoeve van O&O&I die direct of indirect door de Europese overheid worden beheerd. Hier zijn inbegrepen de Europese middelen en instrumenten die als cofinanciering worden ingezet bij initiatieven, programma's of instrumenten gericht op internationale samenwerking van private en publieke entiteiten en van overheden van lidstaten of regio's en ontwikkeld of ingezet in het kader van de ERA en de Europa 2020 Strategie.

Het advies is onderverdeeld in twee grote hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk behandelt de horizontale uitgangspunten die volgens de VRWI mee als basis moeten dienen bij de uitwerking van het EU KP8. Ze betreffen:

- de doelstelling van het EU KP en zijn relatie tot de innovatiedoelstellingen;
- de relatie tussen het Europese O&O-beleid en dat van lidstaten en regio's;

- het gebruik van het EU KP als hefboom in de initiatieven genomen en verder te nemen in uitvoering van de ERA 2020 Visie.

Verder hebben ze betrekking op de samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven en de vereenvoudiging van de regelgeving in de Europese O&O programma's.

Het tweede hoofdstuk behandelt de verwachte of mogelijke bouwblokken van het EU KP8.

Komen hier aan bod:

- een nieuw programma Samenwerking (Cooperation);
- de publiek-private partnerschappen voor O&O;
- gezamenlijke onderzoeksprogrammering ('Joint Programming') als een belangrijke nieuwe ontwikkeling in het Europese onderzoeksgebieden;
- de instrumentaria voor KMO deelname, onderzoeksinfrastructuren en innovatiestimulering;
- de toekomstige beoogde programma's voor onderzoeksopleiding en mobiliteit en de European Research Council (ERC).

Dit advies werd voor de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie voorbereid door zijn Werkgroep Europese Samenwerking, waarin de Vlaamse universiteiten, onderzoekscentra, bedrijven en overheidsactoren vertegenwoordigd zijn.

ADVIES

1. HORIZONTALE UITGANGSPUNTEN

1.1. Het EU O&O beleid en innovatie

Met een pleidooi voor de ontwikkeling van een Innovatie-Unie geeft de strategie “Europa 2020” een krachtig signaal aan de Europese lidstaten voor een versterkte inzet van inspanningen en middelen ten dienste van innovatie in het bedrijfsleven en in de samenleving. Onderzoek en ontwikkeling (O&O) worden algemeen erkend als zeer belangrijke, en zelfs bepalende factoren voor het bewerkstelligen van innovatie. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de O&O middelen doeltreffend worden ingezet ten dienste van innovatie in bedrijfsleven en de samenleving. Het begrip innovatie moet breed en niet enkel economisch worden gedefinieerd: de Europese samenleving worstelt met vele uitdagingen die moeten worden bestudeerd en geremedieerd.

Bewerkstelligen van innovatie vergt meer dan alleen de inzet van Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)

Het is duidelijk dat niet alleen het beleid en de middelen voor O&O dienen te worden ingezet ten dienste van de innovatiedoelstellingen van de Europa 2020 Strategie. Ook het andere flankerende en ondersteunende beleid moet worden vormgegeven in functie van innovatie. Op Europees niveau is de bevordering van innovatie en de wording van de ‘Innovatie-Unie’ een gedeelde verantwoordelijkheid van diverse Europese beleidsdomeinen en hun verantwoordelijken. Aan Europese zijde dient te worden voorzien in een betere coördinatie en een zekere integratie van het beleid dat ten aanzien van innovatie wordt gevoerd: in de eerste plaats het O&O beleid, het industriële beleid, het beleid betreffende onderwijs, het financiële beleid en het regionale beleid. Dit vergt een versterkte samenwerking tussen de betrokken directoraten-generaal van de Europese Commissie. De erkenning van de cruciale rol van O&O in het bewerkstelligen van innovatie heeft implicaties op de doelstelling van het EU KP in zijn relatie tot innovatie, en in de globale architectuur en de invulling van de instrumenten en programma’s.

Het te voeren O&O beleid ten dienste van de innovatiedoelstellingen is een objectief niet alleen voor de Europese overheid, maar ook door de overheden van lidstaten en regio’s.

Het Europese Kaderprogramma is het belangrijkste instrument voor het voeren van een Europees O&O beleid. De opeenvolgende Kaderprogramma's dragen grote verdiensten in de bevordering van wetenschappelijke samenwerking tussen Europese kennisinstellingen en bedrijven en realiseerden een meerwaarde in wat betreft het concurrentievermogen van bedrijven, de aanpak van maatschappelijke uitdagingen, de ondersteuning van excellent onderzoek bij kennisinstellingen, de opleiding van vorsers en de ondersteuning van onderzoeksinfrastructuren. Het Kaderprogramma is duidelijk geëvolueerd over de 20 jaar, waarbij de doelstellingen telkens in overeenstemming werden gebracht met de maatschappelijke en economische uitdagingen van de Gemeenschap en zijn lidstaten. Gezien Europa zich momenteel op een economisch en maatschappelijk kantelmoment bevindt en geconfronteerd wordt met nooit eerder geziene uitdagingen, moet het EU KP worden vormgegeven om die uitdagingen maximaal aan te gaan. Ook de inzet van andere overheden is hierin cruciaal. Belangrijk hierbij is een adequate taakverdeling tussen de respectievelijke niveaus (subsidiariteit) waarbij de Europese Commissie een coördinerende rol opneemt, alsook, de afstemming van Europese instrumenten voor O&O en innovatie en de beleidsinstrumenten van lidstaten en regio's.

1.2. Het EU KP als instrument voor bundeling van de Europese O&O middelen...

Gezien de erkenning van O&O als bepalende factoren voor het bewerkstellingen van innovatie in het bedrijfsleven en in de samenleving, is het belangrijk dat er substantieel steun beschikbaar wordt gemaakt, zowel op het niveau van de EU als op het niveau van de lidstaten, m.i.v. private middelen. De aanzienlijke verhoging van middelen voor O&O in het EU KP7 onderstreepten eerder al de erkenning van onderzoek en ontwikkeling als motor voor innovatie. Het is belangrijk dat dit engagement ook in de periode na 2013 wordt vertaald in de omvang van middelen ingezet ten behoeve van O&O, en in het aandeel daarvan in het totale budget van Europa. De middelen voor het volgende EU KP dienen dus opnieuw substantieel te zijn.

Het EU KP blijft het instrument voor het bundelen van Europese middelen voor onderzoek en ontwikkeling. De horizontale en versterkte doelstelling ter bevordering van innovatie doet hieraan geen afbreuk. Het volgende EU KP veroorzaakt in dat opzicht geen breuk ('radical shift') ten opzichte van het Kaderprogramma vandaag. Ook het volgende EU KP heeft het meeste baat bij een duidelijke focus op het steunen van onderzoek en ontwikkeling, weliswaar met een aangepast instrumentarium.

In het volgende EU KP dienen de middelen van de Europese overheid ten behoeve van O&O maximaal gestroomlijnd worden. De programma's en initiatieven met een onderzoeksmissie die in de loop van de afgelopen jaren zijn ontstaan buiten het EU KP, al dan niet met KP middelen gesteund moeten in de toekomst dus op een coherente wijze aansluiten bij dit gestroomlijnde Kaderprogramma. Verder worden ook de instrumenten die de Europese overheid beschikbaar heeft ter bevordering van innovatie op basis van O&O onder het EU KP samengebracht. Door het samenbrengen van het O&O- en innovatiebeleid in hoofde van één EU commissaris ligt deze bundeling ook voor de hand, en kan op een beter geïntegreerde manier verder beleid worden ontwikkeld en programma's worden bijgestuurd.

Die bundeling van O&O initiatieven in het EU KP moet bijdragen tot de ontwikkeling van regelgeving die de toegang van bedrijven, kennisinstellingen en andere onderzoeksactoren vereenvoudigt. Daarbij is nood aan een zo groot mogelijke harmonisatie van regelgeving op het gebied van programmabeheer, financiële regelgeving, deelnameregels en regelgeving inzake intellectuele eigendomsrechten. De integratie mag geen aanleiding geven tot een verlamme uniformisatie, en mag ook de ontwikkeling van nieuwe concepten en instrumenten niet in de weg staan,—mits deze voldoende toegevoegde waarde leveren.

In alle programma's en instrumenten die gesteund of gefinancierd worden met middelen van het EU KP en die gericht zijn op de uitvoering van onderzoek dient de evaluatieprocedure steeds gestoeld te worden op wetenschappelijke kwaliteit als een erg belangrijk criterium. Voor initiatieven die niet louter gericht zijn op onderzoek, kan het gewicht van het criterium wetenschappelijke kwaliteit variëren in functie van de aard van de beoogde O&O activiteit en de positionering in het kennis- en innovatietraject, in relatie tot andere criteria, bijvoorbeeld de impact.

1.3. ...maar met een versterkte doelstelling en inzet ten behoeve van innovatie in bedrijfsleven en samenleving

Het toekomstige Europese O&O beleid, met het EU KP als belangrijkste instrument, dient de beschikbare middelen versterkt in te zetten ten behoeve van innovatie. Dit kan door toepassing van de door de ERA 2020 Visie bepleite vormgeving van programma's en instrumenten ten behoeve van de grote maatschappelijke uitdagingen (Grand Challenges) en de uitdagingen van het bedrijfsleven. Het nodige onderzoek ten dienste van innovatie en van de grote uitdagingen is divers: naast het geprogrammeerd onderzoek moet ook

kleinschalige onderzoekssamenwerking 'bottom up' aan bod komen, waar vaak het grootste potentieel voor innovatie huist. Verder kunnen instrumenten en middelen worden ingezet om onderzoeksresultaten sneller naar de markt en de samenleving te transfereren, zij het dat er realistische verwachtingen moeten bestaan over de effectiviteit van een dergelijk instrumentarium.

De architectuur en doelstellingen van toekomstige EU KP krijgt daarmee een aanpassing en bijsturing van het bestaande instrumentarium maar geen radicale hertekening. Een aanzienlijke noodzakelijk geachte bijsturing betreft wel de verbeterde wisselwerking (synergie) met het instrumentarium voor Europese samenwerking van de lidstaten, zoals verder beschreven in 1.5.

Zoals uitdrukkelijk gesteld in de Europa 2020 Strategie is het gehele spectrum van het onderzoek dienstig aan de bevordering van innovatie. Elk type van onderzoek, gaande van fundamenteel en theoretisch tot toegepast en marktgericht is belangrijk voor het bewerkstelligen van innovatie. Het EU KP ondersteunt segmenten van de kennis- en innovatieketen met een aangepast instrumentarium in functie van de aard van de werkzaamheden. Daarbij dient telkens te worden bepaald in hoeverre het bewuste onderdeel van die kennis- en innovatieketen ofwel direct en volledig via de middelen van het EU Kaderprogramma worden ondersteund (al dan niet in indirect beheer van een Agentschap), dan wel via steuninstrumenten van lidstaten, regio's, publiek-publieke, publiek-private samenwerkingsverbanden (PPPs) of intergouvernementele organisaties die conditioneel worden versterkt met middelen van het EU KP.

1.4. Samenwerking tussen bedrijven met kennisinstellingen bevorderen

Europa beschikt over een sterke kennisbasis, in de eerste plaats bij onderzoeksinstituten en universiteiten. Een optimale samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven voor O&O ten dienste van innovatie wordt algemeen erkend als een noodzakelijke voorwaarde voor de versterking van het concurrentievermogen van de bedrijven en de innovatie in de samenleving. Daarom is het aangewezen dat het instrumentarium van het EU KP, waar mogelijk en wenselijk in het licht van de aard van het onderzoek, wordt vormgegeven of versterkt om die samenwerking te faciliteren. De meeste van de Europese programma's en instrumenten kunnen met het oog op die samenwerking worden bijgestuurd.

Een vlottere doorstroming van onderzoeksresultaten naar industriële (en maatschappelijke) toepassingen is een belangrijke uitdaging. Een evenwichtig kader voor afspraken over intellectuele eigendomsrechten (IPR) in het kader van O&O projecten is een belangrijke voorwaarde voor een versterkte samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen. Die samenwerkingsmodaliteiten kunnen variëren afhankelijk van de positie van de O&O-activiteiten in de kennis- en innovatieketen.

Voor de onderzoeksprogramma's en instrumenten die volledig door het EU KP worden gesteund moet een minimale vaste kaderregeling voor IPR gelden met onderhandelingsmarge, zoals gangbaar dusver. Deze Europese kaderregeling voor IPR wordt ook verwacht in de publiek-private samenwerkingsverbanden die worden opgezet met financiering van het EU KP.

1.5. Het EU KP als middel om instrumenten en programma's van lidstaten, regio's en andere organisaties Europees te versterken en om hun open en inclusief karakter te waarborgen

Aan de basis van de Europese samenwerking in O&O via een Europees Kaderprogramma ligt de inmiddels daadwerkelijk vastgestelde meerwaarde in termen van kwaliteit (door competitie), schaalgrootte en impact. Die rationale blijft onverminderd overeind en moet ook verder bepalend zijn in de vormgeving van het instrumentarium van EU KP8. Alle instrumenten en programma's moeten steunen op de rationale van een internationale competitie, en een duidelijke meerwaarde aantonen ten aanzien van wat op het niveau van lidstaten en regio's als instrumentarium wordt ingezet. Het instrumentarium van het EU KP en dat van de lidstaten en regio's moet elkaar wederzijds versterken en aanvullen, niet dupliceren.

Daarnaast moet het EU KP een duidelijke motor zijn voor de ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte (ERA), en meerbepaald voor de initiatieven die lidstaten en regio's ontplooiën in het kader van de ERA 2020 Visie. De Europese overheid moet een stuwende en coördinerende rol opnemen in die initiatieven voor transnationale samenwerking in O&O van lidstaten en regio's, en de centrale Europese O&O (en gelinkte innovatiegerelateerde) middelen moeten gebruikt worden om deze initiatieven en programma's bij te sturen. Aan die Europese cofinanciering moeten duidelijke voorwaarden verbonden zijn. Zo moeten de Europese middelen fungeren als een hefboom voor de noodzakelijke bijsturing van de door de ERA 2020 Visie opgezette partnerschapinitiatieven: m.n. Joint Programming en Onderzoeksinfrastructuren. Meerbepaald moeten ze het open en inclusieve karakter van

die initiatieven bewerkstelligen, om de deelnamekansen van kleinere landen of regio's te verzekeren in prioriteitszetting en deelname in projecten.

Verder is er ook nood aan verbeterde synergie tussen de doelstellingen en instrumentarium van het EU KP en dat van intergouvernementele organisaties zoals EUREKA.

Door een verbeterde synergie wordt een rationalisatie beoogd in het instrumentarium ten behoeve van transnationale samenwerking in O&O. Door de introductie van geharmoniseerde regelgevingen voor deelname wordt ook de toegang van kleinere landen of regio's tot dit instrumentarium voor Europese O&O samenwerking gegarandeerd. Die conditionele Europese 'top up' is dan ook te beschouwen als een belangrijke factor voor het bevorderen van een evenwichtige deelname van alle lidstaten in de ontwikkeling van de ERA.

1.6. Vereenvoudiging van regelgeving

De regels voor deelname en kostenbeheer in de Europese O&O programma's moeten aanzienlijk worden vereenvoudigd om ervoor te zorgen dat zowel de bedrijven als de kennisinstellingen het instrumentarium willen gebruiken om hun O&O in een Europese context samen te brengen.

De voorstellen gelanceerd door de Europese Commissie in zijn 'Communication on the Simplification of the Implementation of European Research Programmes' leveren een waardevolle aanzet tot de dringend geachte vereenvoudiging in de regelgeving in het gehele aanvraag- en beheersproces van O&O projecten met Europese middelen. Het is belangrijk om de bedrijven en kennisinstellingen, de feitelijke actoren in het onderzoeksbedrijf, te betrekken in de verdere ontwikkelingen rond een vereenvoudigde regelgeving. De hierna volgende elementen zijn zeer belangrijk als onderdeel van de beoogde vereenvoudiging in de implementatie van de programma's en instrumenten van EU KP8. Ze werden als dusdanig ook bepleit door Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen in het Belgische standpunt dat is gemaakt in antwoord op de vermelde Communicatie, alsook ter voorbereiding van de raadsconclusies voor de formele Raad Concurrentievermogen van oktober 2010 en het rapport van het Europese Parlement o.l.v. Europees Parlements lid Maria Da Graça Carvalho:

- Het grootste potentieel tot vereenvoudiging ligt eerder in een verregaande harmonisatie van de financiële en deelname regelgeving van programma's en instrumenten in het EU

instrumentarium, en het met het EU KP gerelateerde instrumentarium (o.m. JTI, art. 185, KICs...);

- Een eenduidige interpretatie van Europese regelgeving door de projectverantwoordelijken (projectofficers) en financiële medewerkers van de Europese Commissie en betrokken agentschappen is eveneens een belangrijke bron van vereenvoudiging;

- Bij het doorvoeren van maatregelen voor vereenvoudiging dient rekening te worden gehouden met de aard van de O&O actoren (bedrijven, onderzoeksinstituten, universiteiten) en met de aard van de activiteiten die in de O&O projecten worden uitgevoerd: onderzoek, demonstratie, opleiding, valorisatie en disseminatie. Het bestaan van specifieke steunpercentages en de koppeling daarvan met de diversiteit aan activiteiten in de huidige regelgeving wordt zeker niet als een dwingende noodzaak tot vereenvoudiging erkend;

- Er moet een vrije keuze zijn in het gebruik van methodologie van werkelijke of gemiddelde personeelskosten, in dit laatste geval in zoverre gebaseerd op werkelijke loonkosten zoals gebruikelijk in de instelling en in zoverre in overeenstemming met de gebruikelijke boekhoudkundige praktijk;

- Gebruik van 'lump sums' voor personeelskosten is alleen aanvaardbaar in zoverre die gebaseerd zijn op de werkelijke kost van elke organisatie en in overeenstemming met de gebruikelijke boekhoudpraktijk van die instelling, in zoverre hun omvang toelaat om de werkelijke personeelskost te dragen en in zoverre ze niet moeten worden verantwoord via het aantonen van de werkelijke personeelskost. Het gebruik van 'lump sums' voor andere directe kosten kan maar in zoverre rekening wordt gehouden met de aard van de onderzoeksactiviteit, bv. de inzet van dure infrastructuur.

- Een versnelde evaluatie en verkorte tijd tot contractondertekening is essentieel. Er moet verder een maximale termijn van drie jaar voor ex-post audit worden ingesteld.

Het Commissievoorstel voor een verschuiving naar een resultaatgerichte aanpak als basis voor de betoelaging van projecten wordt door de VRWI voorzichtig onthaald. Het kan in geen geval als een generisch financieringssysteem worden veralgemeend. Deze aanpak is dan ook alleen bruikbaar voor programma's met specifieke sterk gerichte onderzoeksdoelstellingen ('mission oriented research and development'):

- De voorgestelde optie voor project specifieke 'lumpsums' als bijdrage in de projectkosten te bepalen gedurende contractonderhandeling, en te betalen op basis van overeengekomen output kan niet worden veralgemeend onder EU KP8 gezien dit zal leiden tot minder risicovolle en dus minder vernieuwende projecten.

- De voorgestelde optie voor vooraf gedefinieerde 'lumpsums' per project en selectie op basis van de grootste beloofde wetenschappelijke output voor het gegeven budget, wordt niet gunstig onthaald omdat deze methodologie in het nadeel speelt van minder

kapitaalkrachtige deelnemers. Het onderscheid met de praktijk van pre concurrentieel innovatief aanbesteden is ook onduidelijk.

- De voorgestelde optie voor een 'high trust award approach' zonder geëiste verantwoording van kosten wordt daarentegen wel verwelkomd voor projecten in grensverleggend onderzoek.

De Vlaamse kennisinstellingen stellen ook een nieuwe optie voor, waarin de Europese overheid een certificatie verleent voor een beperkte periode aan organisaties wiens boekhoudkundige praktijk als consistent met de Europese financiële regelgeving en als financieel betrouwbaar worden erkend. Gedurende die accreditatieperiode dienen ze alleen kosten te verantwoorden voor projecten die niet volgens de verwachtingen worden uitgevoerd.

2. STANDPUNTEN OVER DE DIVERSE BOUWBLOKKEN/ARCHITECTUUR VAN HET EUROPESE ONDERZOEKSBELEID

2.1. Een programma Samenwerking als centrale component voor het EU KP

Overeenkomstig de initiële doelstelling van het Kaderprogramma is de kern van het toekomstige EU KP opnieuw een onderdeel/programma Samenwerking/Cooperation.

Met het oog op de aansluiting bij de innovatieobjectieven van het EU KP moet het programma Cooperation gericht worden op de grote uitdagingen (Grand Challenges) die door de Europese overheid worden geïdentificeerd in samenwerking met overheden, bedrijven en maatschappelijke actoren. Ook de bevordering van het concurrentievermogen in het bedrijfsleven is een belangrijke Grand Challenge. In een specifiek programma ter ondersteuning van concurrentievermogen van het bedrijfsleven dient O&O te worden gesteund o.m. rond de sleuteltechnologieën (Key Technologies) .

Alle programma's die worden opgezet onder de koepel Cooperation dienen een evenwichtige ondersteuning te bieden voor zowel 'bottom up' onderzoek als voor geprogrammeerd 'top down' onderzoek. Het geprogrammeerd onderzoek rond de Grand Challenges dient te steunen op meerjarige onderzoeksagenda's die worden vormgegeven door het bedrijfsleven en door de onderzoeksgemeenschap. De toekomstige programma's zijn modulair en flexibel van structuur zowel op het gebied van de omschrijving van de

onderzoeksthema's als betreffende de beoogde omvang van projecten. De regelgeving voorziet de mogelijkheid om onderzoeksprojecten in de loop van de uitvoering inhoudelijk bij te sturen, of stop te zetten.

Verder dient in alle programma's opgezet rond de Grand Challenges, parallel aan het geprogrammeerde segment, de mogelijkheid te bestaan voor nieuw, beloftevol (visionair) en/of risicovol onderzoek ('bottom up') van kennisinstellingen en van bedrijven, gezien dit onderzoek een essentieel onderdeel vormt van de innovatieketen en de noodzakelijke voedingsbodem vormt voor toekomstig toegepast onderzoek. Gezien het belang van nieuw en risicovol onderzoek voor de kennis- en innovatieketen dient hiervoor een passend budgetaandeel te worden voorzien. Het bestaande 'Future and Emerging Technologies' schema, van kracht onder EU KP7, kan dienen als model. Het schema moet zowel kleine als grootschalige samenwerking (vergelijkbaar met de FET Flagship Initiatieven) mogelijk maken. In dit segment 'bottom up' onderzoek wordt vooral het belang en het innovatieve potentieel van kleinschalig onderzoek benadrukt. Het schema dient verder te steunen op simpele aanvraagprocedures. De eigenlijke samenwerking in Cooperation kan gebeuren in diverse projecttypes of vormen van samenwerking. De grootschalige en kleinschalige samenwerkingsprojecten zijn daarin effectief. Maar ook meer structurele vormen van samenwerking kunnen worden opgezet tussen kennisinstellingen onderling in de vorm van Joint Research Initiatives.

2.2. Publiek-private partnerschappen voor O&O

Met het oog op de positionering van deze Public-private Partnerships (PPPs) in het volgende EU KP moet een grondige evaluatie worden doorgevoerd in hoeverre de huidige PPPs voor O&O (m.n. de Joint Technology Initiatives in het huidige EU KP7 en de PPPs opgericht in het kader van het crisisplan van de Europese Commissie) de vooropgestelde doelstellingen in termen van impact en meerwaarde hebben gehaald, en in hoeverre in kleinere bedrijven en kennisinstellingen hebben deelgenomen.

Deze PPPs voor O&O kunnen een waardevol instrument zijn om specifieke technologische doorbraken te realiseren. Ze moeten echter selectief en doordacht worden opgezet rond zeer gerichte technologische doelstellingen. Naast de PPPs behoudt het programma Cooperation zijn specifieke meerwaarde, omdat hierin o.m. samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven kan worden opgezet voor meer generisch en voor meer risicovol onderzoek.

PPPs zoals die momenteel zijn opgezet als Joint Technology Initiatives (art. 187), en bij uitbreiding ook de publiek-publieke partnerschappen onder art. 169 en binnen het ERANET+ schema stellen momenteel aanzienlijke problemen voor deelname, zowel voor bedrijven als voor kennisinstellingen. Algemeen wordt de deelname gehinderd door een doorgaans complexe en een van het EU KP afwijkende financiële, deelname- en IP-regelgeving. Deze PPPs steunen op cofinancieringsschema's, doorgaans met bijdragen van nationale/regionale overheden, de industrie, en van de Europese Commissie. De landelijke/regionale financiering gaat nog steeds zo goed als altijd naar organisaties uit de eigen lidstaat/regio. Bijgevolg ervaren kleinere lidstaten/regio's met beperkte budgetten beperkingen in hun deelnamemogelijkheden, in het bijzonder wanneer de match tussen het expertisedomein van de kennisinstelling en bedrijfswereld niet aanwezig is binnen eenzelfde regio en ze aangewezen zijn op samenwerking 'cross border'. Kennisinstellingen kunnen concreet vaak alleen als onderaannemer bij een bedrijf uit eigen land of regio deelnemen, vermits er geen Europese financiering is voor deze 'cross border' samenwerking. Op die manier laat Europa kansen liggen om zijn aanwezige excellent potentieel ten volle te benutten en in te zetten voor Europese samenwerking. De bedrijven ervaren verder een erg logge beheersstructuur met een erg dominante inbreng van de Europese administratie en grote industriële spelers. Verder leggen bepaalde JTI's regelingen voor intellectuele eigendom (IP) op die weinig tot geen rechten toestaan aan kennisinstellingen en/of worden kennisinstellingen op het gebied van eigendomsrechten op kennis gehinderd door nationale of regionale regelgeving.

In de PPPs van het toekomstige EU instrumentarium is de noodzakelijke deelname van de kennisinstellingen een belangrijk aandachtspunt. Om die kennisinstellingen voluit te kunnen laten deelnemen, dient de wijze van financiering te worden hervormd. Concreet wordt gepleit om de Europese financiële inbreng in de PPPs te richten naar de kennisinstellingen en daarbij de steunpercentages te hanteren zoals die van toepassing zijn in het programma Cooperation. Op die manier komt in deze bedrijfsgerichte projecten echte Europese samenwerking 'cross border' tot stand tussen kwalitatieve kennisinstellingen onderling en tussen kennisinstellingen en bedrijven, waar die zich ook bevinden in Europa en dus los van beperkende nationale of regionale restricties. De Europese overheid neemt hiermee de rol op van spelverdeler, zodat een faire deelnameregeling op basis van competitie wordt verzekerd. De deelnemende bedrijven van hun kant kunnen een beroep doen op de participatie van kwalitatieve kennisinstellingen, waar die zich ook bevinden.

Verder dienen de PPPs voor O&O in het toekomstige EU instrumentarium betreffende regelgeving voor deelname, financiën en IP zoveel mogelijk onderling te worden

geharmoniseerd, alsook te worden geharmoniseerd met de algemene regelgeving van het EU KP, waaruit ze worden gesteund.

Aan de bedrijfskant wordt gesteld dat PPPs voor O&O in het toekomstige EU instrumentarium een duidelijke meerwaarde moeten bewijzen ten opzichte van het bestaande schema van de PPPs voor O&O in het intergouvernementele EUREKA. Die zgn. EUREKA's Clusterprogramma's zijn opgezet ruim voor de PPPs in (de marge) van het EU KP, en zijn zeer succesvolle initiatieven voor gezamenlijke onderzoeksprogrammering voor 'mission oriented' en marktgerichte O&O. In die zin vormen ze voor het bedrijfsleven een aantrekkelijk en flexibel steuninstrument in het verlengde van een samenwerkingsprogramma van het EU KP, met een logische inzet op een onderzoek verder in de innovatieketen, dichter naar de markt. Dit schema heeft geleid tot succesvolle technologische doorbraken en er bestaat een grote tevredenheid bij de bedrijven omwille van de flexibiliteit en gebruiksvriendelijkheid van het systeem. Belangrijk is verder de effectief sterke betrokkenheid van kleine en middelgrote bedrijven in de projecten die worden opgezet onder de EUREKA Clusterprogramma's.

Maar, net zoals bij de JTI's, is ook in EUREKA een bijsturing nodig – in het bijzonder in de clusterprogramma's - om de noodzakelijke inzet van kennisinstellingen te faciliteren. Om de bestaande belemmeringen voor hun deelname weg te werken kunnen Europese middelen uit het EU KP ingebracht worden specifiek ten behoeve van de deelname van kennisinstellingen. Zo kan een EU KP financiering worden ingezet, in een afzonderlijke portefeuille beheerd door de Europese Commissie, ten behoeve van Europese samenwerking in bedrijfsgerichte projecten 'cross border' tussen kwalitatieve kennisinstellingen onderling en tussen kennisinstellingen en bedrijven, waar die zich ook bevinden in Europa, en dus los van beperkende nationale of regionale restricties van overheidsfinanciering.

2.3. Joint Programming

Gezamenlijke onderzoeksprogrammering kan een zeer belangrijke bijdrage leveren in de vorming van een Europese Onderzoeksruimte en aanzienlijke impact genereren door kritische massa op te bouwen rond onderzoek en technologie, waarbij breed wordt gemobiliseerd rond prangende, grote maatschappelijke uitdagingen. De grootste impact kan bereikt worden door een slim samenspel en een verbeterde synergie tussen de inspanningen die in het EU KP worden geleverd en de parallelle initiatieven van lidstaten en regio's. Gezamenlijke onderzoeksprogrammering is te beschouwen als een proces dat

gedragen wordt door de lidstaten, maar dat door de Europese overheid moet worden opgevolgd en conditioneel kan worden versterkt via inzet van middelen van het EU KP.

Belangrijk is dat het proces van gezamenlijke onderzoeksprogrammering aanleiding geeft tot een evenwichtige ERA, met deelname van zoveel mogelijk landen en regio's en de mogelijkheid voor deelname van kwalitatieve onderzoeksactoren waar ook in Europa en mogelijk daarbuiten. Ook hier moet de Europese overheid als motor van ERA een rol opnemen als spelverdeler. Die functie kan de Europese overheid verzekeren via inzet van middelen van het EU KP. Die inzet van Europese middelen ten behoeve van Joint Programming initiatieven van de lidstaten moet ook hier gebonden zijn aan strikte condities: het bewaken van een faire inspraak van lidstaten en regio's in de prioriteitsstelling en het bestuursmechanisme van de initiatieven, waarin in het bijzonder de inspraak van kleinere landen en regio's wordt gegarandeerd, het verzekeren van een geharmoniseerde regelgeving voor deelname van bedrijven en kennisinstellingen en het verzekeren van wetenschappelijke kwaliteitscriteria in de beoordeling.

Het belang van een verbeterde inzet van de Europese overheid als spelverdeler of scheidsrechter in het proces blijkt alvast uit de initiatieven die als voorloper van een proces van Joint Programming kunnen worden beschouwd, m.n. de bestaande publiek-publieke partnerschappen genomen onder art. 185, en de Joint Programming initiatieven die door lidstaten worden opgezet in uitvoering van de ERA 2020 Visie. Deelname in de bestaande art. 185 initiatieven wordt momenteel bemoeilijkt door diversiteit en complexiteit aan regelgeving inzake deelname, financiering en IPR, en de deelnamekansen van onderzoeksactoren is afhankelijk van de nationale en/of regionale financieringsorganismen en overheden.

2.4. KMO instrumentarium voor O&O

De deelname van KMO's in alle programma's en instrumenten van het EU KP dient maximaal te worden gefaciliteerd. Dat kan in de eerste plaats door de uitwerking van een gebruiksvriendelijke regelgeving voor aanvragen en projectbeheer. Opnieuw kan een algemeen streefcijfer worden gesteld voor deelname van KMO's in de diverse programma's en instrumenten van het EU KP. De opvolging van dit streefcijfer dient echter te worden verbeterd. Meer concreet is het van belang om op te volgen in hoeverre de geregistreerde deelname betrekking heeft op KMO's (zowel high- als low tech) in de eigenlijke O&O activiteiten van de projecten.

Het toekomstige EU KP dient verder opnieuw een horizontaal programma op te zetten voor O&O ter ondersteuning van de innovatiecapaciteit van minder onderzoeksintensieve KMO's in samenwerking met kennisinstellingen als O&O uitvoerders. De regelgeving van het huidige programma 'Research for the benefit of SME's' dient wel aanzienlijk te worden vereenvoudigd. Cruciaal hierin is o.m. een aanzienlijk kortere doorlooptijd tussen moment van aanvraag en finale betekening van het contract en dus start van de werkzaamheden.

In het licht van de geleverde synergie tussen het Europese O&O instrumentarium en het instrumentarium van lidstaten dient ook de ondersteuning van het programma EUROSTARS (EUREKA) te worden bestendigd.

2.5. Een programma ten behoeve van innovatie door O&O

In het licht van het erkende continuüm tussen de inspanningen van O&O en de bevordering van innovatie via O&O dient het EU KP8 een innovatieprogramma te bevatten dat specifiek gericht is op de bevordering van de transfer en toepassing van O&O resultaten. Het huidige 'Competitiveness and Innovation Programma (CIP)' dient grondig te worden geëvalueerd, en de als positief geëvalueerde O&O relevante innovatiemaatregelen moeten worden ondergebracht in een afzonderlijk programma voor Innovatiestimulering.

Bij de bedrijven bestaat de nood aan een betere ondersteuning van het natraject van O&O projecten. Complementair aan de steuninstrumenten van de lidstaten en regio's, moet het Innovatieprogramma gepaste instrumenten inzetten voor technologievalidatie en -demonstratieprojecten dicht bij de markt. Het is belangrijk dat het instrumentarium voorziet in een continuüm van steunverlening in de innovatieketen, zodat consortia van projecten uitgevoerd in het kader van het programma Cooperation vlot kunnen doorstromen naar het instrumentarium van dit Innovatieprogramma, d.w.z. via een continu open aanvraagprocedure en zonder de noodzaak van een nieuw en langdurig evaluatieproces.

In dit programma moet ook worden voorzien in een instrument ten behoeve van innovatief aanbesteden, aansluitend bij en kaderend in de initiatieven die genomen worden in het Lead market initiatief van de Europese Directoraat-generaal Industrie.

In het kader van het partnerschap tussen Europa en de lidstaten en regio's rond het bevorderen van innovatie moeten de middelen voor regionale ontwikkeling van de structuurfondsen verbeterd en zichtbaar worden ingezet ten behoeve van innovatie in bedrijfsleven en de bredere samenleving.

2.6. Onderzoekopleiding en mobiliteit van vorsers

Het volgende EU KP dient opnieuw een belangrijk segment te bevatten gericht op loopbaanontwikkeling en mobiliteit van onderzoekers in diverse stadia van hun carrière. Het programma Onderzoekopleiding en -mobiliteit is één van de duidelijke successen in voorgaande Kaderprogramma's omwille van de impact in termen van het bereik en de bekendheid bij de onderzoeksgemeenschap. Het is belangrijk om het programma of segment opnieuw binnen het EU KP op te nemen gezien vorsers essentiële factoren (instrumenten) zijn in het onderzoeksbedrijf, gezien het programma onderzoek steunt in alle onderdelen van de kennisketen, en omdat het programma in belangrijke mate kan bijgedragen in de noodzakelijke samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven.

Gezien bevordering van opleidingskwaliteit en -mobiliteit horizontale doelstellingen zijn, moet het toekomstige programma opnieuw gericht zijn naar vorsers in alle wetenschappelijke disciplines.

Met het oog op samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven, moet het programma in de toekomst een versterkt schema bevatten voor intersectorale mobiliteit (i.e. tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en andere maatschappelijke actoren). Dit schema dient opnieuw gericht zijn op mobiliteit van onderzoekers in diverse fases van hun carrièretraject. Het programma kan wel aanzienlijk worden bijgestuurd in wat betreft vereenvoudiging van regelgeving. Meer middelen dienen in die optiek ook te worden geïnvesteerd in de initiële onderzoekopleiding van vorsers, opnieuw met sterke aandacht voor het verzekeren van de betrokkenheid van bedrijven en/of maatschappelijke actoren in het bepalen van het onderzoeksthema en in de mobiliteitsperspectieven.

Ook in het segment onderzoekopleiding en mobiliteit is een sterke synergie te ontwikkelen met activiteiten opgezet door lidstaten en regio's. Middelen van het EU KP moeten worden aangewend om schema's van lidstaten en regio's te cofinancieren die gericht zijn op mobiliteit van initiële en postdoctorale vorsers – ook al kan die Europese cofinanciering in geen geval een sterk Europees programma onderzoekopleiding en mobiliteit vervangen.

2.7. Instrumentarium ten behoeve van onderzoeksexcellentie: de European Research Council

Grensverleggend onderzoek ('frontier research') is de basis en voedingsbodem voor alle verdere segmenten van de kennisketen en vormt dan ook een essentieel onderdeel van het

volgende Europese Kaderprogramma. Er bestaat globaal tevredenheid bij de onderzoeksgemeenschap over de European Research Council (ERC) en zijn doelstelling ter bevordering van excellent onderzoek van wereldklasse. Het ERC is ook het enige instrument voor Europese competitie in het grensverleggende onderzoek en heeft daarmee een unieke Europese meerwaarde. Het volgende EU KP dient daarom opnieuw substantiële middelen te voorzien voor de ERC.

Belangrijk is dat de ERC en zijn instrumentarium een duidelijk en specifiek karakter bewaart, waarmee het zich kan profileren ten aanzien van andere instrumenten in het EU KP, en daarbuiten. Meest kenmerkend is en blijft de nadruk op excellentie. Dit moet ook het enige criterium voor de selectie van de ERC toelages blijven in de toekomst. Een uniek kenmerk van het ERC is ook de focus op het onderzoeker-gedreven ('investigator driven') karakter van de activiteiten. De initiële rationale en kenmerken van het ERC, m.n. onderzoeksexcellentie als enige criterium voor selectie en de focus op het grensverleggende onderzoek, moeten bepalend zijn voor de toekomstige ontwikkeling van beleid en instrumenten van het ERC.

De recente ERC beslissing voor de ontwikkeling van een nieuw type van toelage, m.n. een toelage voor innovatieve gezamenlijke onderzoeksprojecten uit te voeren door een (beperkt) consortium van onderzoeksgroepen wordt dan ook voorzichtig onthaald. Ook de ERC projecten in dit nieuwe steunschema mogen alleen op basis van onderzoeksexcellentie worden gekozen. In geen geval mag dit schema als een alternatief verworden voor de bepleite risicovolle 'bottom up' projecten in andere segmenten van het EU KP, m.n. binnen het segment Cooperation. Hierin wordt onderzoek beoogd binnen de Grand Challenges, waarin naast onderzoekskwaliteit ook de impact in termen van innovatieve toepassingsmogelijkheden (op langere termijn) als selectiecriterium gelden.

Met het oog op het bewaken van het unieke karakter van het ERC segment en het bewaken van het principe van de onderzoeksvrijheid en de 'Principal Investigator' als bepalende factor voor het onderzoeksthema, dient de ERC financiering binnen het volgende EU KP in de eerste plaats gericht naar de toelages voor zowel de 'Starting Independent Researcher Grants' en de 'Advanced Investigators Grants'.

2.8. Grootschalige onderzoeksinfrastructuur

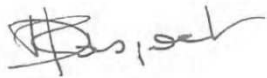
De inspanningen die worden geleverd in het kader van het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) zijn van groot belang voor het toekomstige Europese

O&O beleid ten aanzien van grootschalige onderzoeksinfrastructuur. Belangrijk is nu echter om na een fase van detectie van de noden te komen tot een fase van consolidatie en implementatie van de aanbevelingen van het ESFRI forum, en de reeds als noodzakelijk erkende grootschalige infrastructures. Die implementatiefase kan alleen mits een gezamenlijke en synergetische inzet van zowel het Europese beleidsniveau, met Europese middelen, als het beleidsniveau van lidstaten en regio's. Net zoals de Europese overheid dat in het verleden heeft gedaan moet ook het toekomstige EU KP selectief en conditioneel steun verlenen voor de opbouw van grootschalige onderzoeksinfrastructuur. Ook hier moet de inzet van Europese middelen gekoppeld worden aan voorwaarden en moet de Europese overheid een taak opnemen van spelverdeler.

Concreet moet ook hier het de Europese meerwaarde worden bewaakt, meerbepaald de inspraak van alle lidstaten in o.m. de keuze van infrastructuur, prioriteitszetting, inplanting en gebruiks- en toegangsmogelijkheden.

Daarnaast dient het EU KP verder steun te verlenen aan de verzekering van brede toegangsmogelijkheden voor bestaande grootschalige onderzoeksinfrastructuur.

Gezien aanzienlijke middelen nodig zijn om grootschalige onderzoeksinfrastructuur uit te bouwen en te onderhouden is het verder essentieel dat in het kader van het partnerschap tussen Europa en de lidstaten en regio's rond het bevorderen van innovatie, de middelen voor regionale ontwikkeling van de structuurfondsen verbeterd worden ingezet ten behoeve van innovatiestimulerende maatregelen, o.m. maar niet uitsluitend voor de uitbouw en het onderhoud van grootschalige onderzoeksinfrastructuur.

Danielle Raspoet
Secretaris

Dirk Boogmans
Voorzitter

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

